

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 300 K, na $\frac{1}{2}$ strani 200 K, na $\frac{1}{4}$ strani 100 K, na $\frac{1}{8}$ strani 50 K in na $\frac{1}{16}$ strani 25 K. Družabnikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 16. V Ljubljani, 31 avgusta 1919. Letnik XXXVI.

Obseg: Naznanila kmetovalcem. — Politična stranka zemljiške reforme — Važnost umnega obdelovanja zemlje. — Stanje goveje živine in prasičev. — Kmetijska šola na Gorenjskem. — Da ne bo kakšnih očitanih! — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — **Inserati.** — Družbene vesti.

Oddaja apnenega dušika.

Za jesensko gnojenje ima Slovenska kmetijska družba na razpolago zadostne množine **apnenega dušika**, ki se posebno priporoča za **gnojenje** ozimne, pšenice in rži ter ozimnega ječmena; pa tudi travnikov, vinogradov in hmeljnikov.

Kolikor je nam dosedaj znano, je imelo **spomladno gnojenje z apnenim dušikom zelo dober uspeh**, vsled česar so tisti kmetovalci, ki so poskušali to gnojenje, zelo navdušeni za to umetno gnojilo. Po poročilih, ki jih je družba zbrala, se je na pr. pri žitu doseglo **na hektar 300 do 400 kg več zrnja** nego brez dušika. Torej je to gnojenje zelo ugodno učinkovalo in se prav dobro izplačalo, vsled česar priporočamo tudi vsem drugim kmetovalcem, naj si naročijo tega umetnega gnojila, kolikor ga potrebujejo za jesensko gnojenje. Ozimni pšenici in rži ga potrosimo od 150 do 200 kg na en ha ali na $1\frac{1}{4}$ orala, ozimnemu ječmenu 100 do 150 kg na isto površino. Vendar je priporočljivo potrositi polovico te množine v jeseni, polovico pa spomladi, ko sneg skopni.

Po travnikih se ga raztrosi v pozni jeseni, da se pozimi razkroji in pride do korenin trave; vzamemo ga 100 do 150 kg na en ha ali na $1\frac{1}{4}$ orala. Hmelju ga damo istotako jeseni in sicer 300 do 400 kg, vinogradom pa 250 do 300 kg na en ha ali na $1\frac{1}{4}$ orala.

Natančen poduk, kako ga je rabiti, dobimo v gospodarskem navodilu šte. 64 »Apneni dušik, najboljše sedanje umetno gnojilo«.

Opozoriti je, naj se vsak **natančno drži navodil, kako se trosi apneni dušik, ker treba dandanes s to zmesjo postopati previdno.**

Apneni dušik stane v celih vagonih naložen v vrečah franko tvornica

po 150 kron za 100 kg.

Voznino po železnici mora plačati vsak naročnik sam.

Manjše množine od enega vagona se odpošiljajo iz Ljubljane in stane tedaj franko Ljubljana

po 160 kron za 100 kg.

Prevoz iz Ljubljane po železnici do namenjene postaje plača vsak naročnik sam.

Ker se bliža čas jesenske setve, naj si vsak ud kmetijske družbe čimprej naroči to blago, da ga dobi pravočasno v roke.

Naročila naj zbirajo kmetijske podružnice in druge kmetijske organizacije.

Oddaja sladkorja za oslajevanje mošta in napravo družinske pijače (petijota).

Po naredbi poverjenišтва za kmetijstvo, je za celo Slovenijo dovoljeno oslajanje mošta in naprava družinske pijače (petijota). Nabava in razdelitev tega sladkorja je poverjena Slovenski kmetijski družbi. Da se pa ugotovi množina sladkorja, ki ga bodo naši vinogradniki potrebovali za izboljšanje letošnjega pridelka in za napravo družinske pijače, se morajo vinogradniki že sedaj prigrasiti za sladkor.

Družba sprejema priglasbe **le potom podružnic kmetijske družbe, kmetijskih zadrug in občin**. V posameznih okrajih je pa ena sama od omenjenih korporacij ali oblasti upravičena sprejemati naročila. **Naročila posameznik v družba ne bo upoštevala**. Vinotrzcem, prekupevalcem z vini, kakor tudi gostilničarjem, ki nimajo lastnih vinogradov, se sladkor ne bo dovoljeval. Vsak vinogradnik sme naročiti le tisto množino, ki jo neobhodno potrebuje, za kar so odgovorne prigrasilnice. V tozadevnih naročilnih polah mora biti navedeno, ali rabi vinogradnik sladkor za oslajanje mošta ali za napravo družinske pijače (petijota).

Naročila sprejemajo navedene korporacije, ki dobijo pri kmetijski družbi v Ljubljani potrebne tiskovine za prigrasitev, če jih zahtevajo. **Prigrasilne pole je doposlalj najkasneje do 20. septembra t. l. Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani**. Na pozneje došla naročila se družba ne bo ozirala.

Denarja za naročila družba zaenkrat ne sprejema. Cena bode po današnjem računu približno 11 do 12 kron za kilogram sladkorja postavljenega na kolodvor Ljubljana. Prevoznino in stroške za razdeljevanje kakor tudi za morebitni primanjkljaj imajo nositi razdeljevalnice in smejo temu primerno zvišati ceno pri nadrobni oddaji.

Razliko glede množine dostavljenega blaga, vsak eventuelen primanjkljaj, ki nastane vsled kraje ali pokvare na železnici, morajo razdeljevalnice same zahtevati od železnice, vsled česar je blago uradno pretehtati in sicer takoj pri prevzemu na železnici.

Ni pa še gotovo, če bo sploh mogoče dobaviti to blago, kajti začelo je pomanjkanje sladkorja tudi v drugih državah in dobava sama je zvezana z velikimi težkočami in ovirami, vsled česar se morajo zaenkrat smatrati **vsa ta naročila brezobvezna od strani kmetijske družbe**.

Politična stranka zemljiške reforme.

Prava politika je edinole skrb za javni blagor organizirane človeške družbe (države); ta blagor delajo zadovoljnost, sreča in blagostanje. Zadovoljnost in srečo podinca pa vstvarjata poleg ali celo pred blagostanjem tudi utešenje njegovih duševnih želja po verstvu in narodnosti. Vse politične stranke so v svojem temelju gospodarske (skrb za javni blagor), a se cepijo z ozirom na stališče, katerega posamezne skupine zavzemajo napram veri in narodnosti. Zgodovina nas uči, da sta brezverstvo in mednarodnost v politiki človeka nemogoča, zato bosta vera in narodnost na smer politike učinkovali, dokler bo človek na svetu in je ravnotako napačno proglašati vero in narodnost zasebnim zadevam, kakor gospodarsko-politične resnice zgolj iz strankarskega koristolovstva zakrivljati pod pretvezo vere ali narodnosti.

Mi Slovenci poznamo le dve gospodarsko-politični stranki: kapitalistiško in komunističko, ki sta upravičeno med seboj v najstrožjem nasprotju, saj nena-
javni kapitalizem mora rabiti najsilnejši odpor širokih,

v komunističko stranko združenih mas. Komunistička politična stranka (socialnodemokratska) je že posledica nenaravnega kapitalizma, je zato tudi sama nenaravna in je z ozirom na človeško psiho (dušo) in na dejanske razmere v svojih skrajnih načelih utopična. V boju za svoj razvoj in v svojem političnem udeleževanju je pa komunistična stranka za javni blagor veliko več storila nego razdirajoči moderni kapitalizem.

Zemlja je zibelj človeštva, ki ga obnovlja, preživlja, oblači in mu *edina* daje energijo (delovno silo), ki v zvezi z zemeljskimi prirodnimi silami in z njenimi zakladi vstvarja zaloge (kapital), ki so potrebne za novo proizvodnjo in ki tvorijo blagostanje kot enega izmed činiteljev tuzemskega javnega blaga. — Kam dovede neproduktivno delo, neproduktivna poraba za novo proizvodnjo določenih zalog (kapitala) in sploh izčrpanje zalog, najbolj žalostno spričuje ravno kar minula svetovna vojna.

Že davno pred vojno so nekateri narodnogospodarski misleci spoznali napačna načela kapitalizma in komunizma, ki oba v svojem političnem udeleževanju

nista iskala naravnega stika organizirane človeške družbe z materjo zemljo. Nazaj k zemlji je vodilno načelo teh narodnogospodarskih mislecev, ki je dovedlo do ustanovitve **politične stranke zemljiške reforme**. Ta pri nas nepoznana stranka že po svojih načelih (programu) spaja, kar je dobrega v kapitalizmu in komunizmu, ona je nekaj naravnega in že to izključuje zle izrodke komunizma, ki v čisti obliki itak nima obstoja, in še hujše izrodke golega kapitalizma.

Prvo in glavno načelo stranke zemljiške reforme je: **zemlja bodi skupna (komunistička) last vseh državljanov, a dohodek od dela (mezda) in kapitala (obresti) ostani v polnem obsegu poedincu**, da se more svobodno po svojih zmožnostih v okvirju pravega socialnega reda udeleževati v prid javnemu blagru. Zemlja je vseh, pošten zaslužek z delom in kapitalom pa posameznikov samih! Delo (energija) in kapital prihajata itak od in iz zemlje, sta toraj od nje popolnoma zavisna, zato že razumno reformsko delo, ki dovaja zemljo nazaj v skupno last (zemljiški komunizem), izpodbija tla boju med kapitalizmom in utopičnim komunizmom.

Pristaši stranke zemljiške reforme se prilagodujejo dejanskim razmeram, zato niso za brezpogojno in neposredno zemljiško razlastitev v prid skupnosti (komunizmu, odnosno državi), ampak oni izvajajo: Proizvodi zemlje, ki jih tvori delo in kapital, imajo le zato ceno, ker jih udje organizirane človeške družbe rabijo in kupujejo; vrednost zemlje ni torej zasluga poedince, ampak vseh, zato gre ta vrednost skupnosti, ki jo v resnici šele ustvarja. Kakor se plačuje pravica za rabo tujega kapitala s pristojbino, ki jo imenujemo obresti, tako naj se plačuje za rabo zemlje, ki je teoretiško dejansko tuja last, od vsakega, ki jo rabi, kmetovalca, rudarja, hišnega posestnika itd., istotako pristojbina, ki se imenuje *zemljiščina* (zemljiška renta). Zemljiščina bodi torej skupen dohodek nas vseh in po ovinku odrajanja zemljiščine v prid skupnosti je dan način, po katerem skušajo reformatorji zemljo podružniti (socializirati, komunistizirati). Bistvo zemljiščine bo seveda v posebnem spisu obrazložiti.

„Zemljiška reforma“ sega globokeje nego „agrarna reforma“, ki je le njen pričetek, je velevažna za skupnost in zlasti za kmetijski stan.

Ta spis bodi uvod k nadaljnim razpravam, ki bodo pojasnevale podrobna načela zemljiške reforme in pota, po katerih sme in mora ona hoditi, če naj ž njo združena politična stranka, katere sem zvest pristav, kedaj doseže svoj cilj. Čas je ugoden, vse stremlje za novo in drugačno gospodarsko orijentacijo, ker sedanje se niso obnesle in „agrarna reforma“ nam dela zloženjšo pot do korenite zemljiške reforme.

Gustav Pirč.

Važnost umnega obdelovanja zemlje.

Dobro uspevanje naših kulturnih rastlin je odvisno predvsem od pravilne razdelitve padavin in sončne svetlobe tekom vegetacijske dobe, kakor tudi od toplotnih razmer in kakovosti zemlje. Na prve tri činitelje ni mogoče kmetovalcu svojevoljno vplivati, pač pa lahko deloma uveljavi svojo pridnost v prid izboljšanju in izkoriščanju zemlje, kar je mogoče doseči z umnim vsestranskim obdelovanjem zemlje. Namen tega obdelovanja je, napraviti zemeljske zaklade rastlinskih hranilnih snovi pristopne koreninam, to je hranilne snovi spremeniti v razpusčno obliko, napraviti rastlinam ugodna tla in izboljšati tekem ve-

getacijske dobe nastalo, neugodno stanje zemlje. Potrebno je torej delovanje prirode s sodelovanjem kmetovalca voditi v zaželeni smeri.

Po odstranitvi poljskih pridelkov je potrebno, da z oranjem in branjem pripravimo zemljo tako, da jo potem priroda sama privede v zaželeno godno stanje. Plug in brana razdereta trdo in za zrak nepropustno plast zemlje, jo zrahljata in s tem omogočita pristop zraka in vlage k posameznim zemeljskim delcem. V taki zemlji se pospešuje razpadanje zemeljskih delcev in gnitje organskih snovi (hlevski gnoj, rastlinski odpadki in ostanki) in spodbuja učinek z ogljikovo kislino nasičene vode, ki pretvarja nerazpusne hranilne snovi v razpusčno in za prehrano rastlin primerno obliko. V jeseni zorani in v gruclah ležeči zemlji zmrzne v zimskem času v njej se nahajajoča voda. Zmrzla voda, kakor znano, zavzame večjo prostornino, vsled česar potem razpadajo posamezni delci in delci zemlje. Vrhna kakor tudi spodnja plast zemlje se zrahlja in nastane godnost, ki omogoči, da rastlinske koreninice z lahkoto prodirajo med posameznimi zemeljskimi delci ter razkrajajo in vsrkavajo hranilne snovi, ki bi sicer ne bile pristopne. Taka zemlja potrebuje vrhutega tudi manj gnojil in sicer le toliko, kolikor jih zamore sama dodati rastlinam. Pripravimo li na ta način rastlini ugodna tla, potem se lahko krepko razvija in dodana gnojila gospodarsko izrablja.

Zemlja, ki je v stanju godnosti, dovoli, da se vlaga, ki prihaja v obliki padavin, sorazmerno razdeli med posamezne zemeljske delce, kjer je potem lahko pristopna rastlinskim koreninam. Na taki zemlji ne trpe rastline nikdar pomanjkanja ali pa na preobilici vode. Zrak in toplota pravilno krožita in spodbujata delovanje korenin, da te izločujejo ogljikovi dvokis, ki je za razkrajanje hranilnih snovi velike važnosti.

Zemeljska plast, kamor segajo korenine in koreninice rastlin, ni mrtva snov, kakor navadno domneva naš kmetovalec, temveč v njej se nahaja nebroj koristnih in škodljivih živalskih kakor tudi rastlinskih živih bitij. Med temi je predvsem omeniti rastlinska, le pod drobnogledom ali mikroskopom vidna bitja in skupine bakterijev, lišajev, plesnob in mahovja. Vsi ti so udeleženi pri razkrajanju gnoja, raznih drugih organskih (ostanki rastlin) in neposredno tudi rudninskih snovi. Vse navedene snovi se pretvarjajo v tako obliko, da jih potem lahko koreninice takoj vsrkavajo in uporabljajo kot hrano. Z razkrajanjem teh snovi je v zvezi tvorba plinov, ki pripomorejo k rahljanju zemlje. Razvoj zgoraj navedenih bitij pa je mogoč le v slučaju, ako imata v zemljo dostop zrak in vlaga.

Obdelovanje zemlje s posameznimi kmetijskimi stroji je vezano na določen čas in na stanje ter kakovost zemlje, kajti obdelovanje v neprimerni letni dobi in pri neugodnem stanju zemlje lahko povzroči, da se zemlja stlači v trdo, zraku in vlagi nepropustno plast, v kateri je delovanje in razvoj korenin, katerih namen je dovajati rastlini rudninsko hrano in vodo, nemogoč. Da se morejo koristni talni bakteriji uspešno razvijati in skupno z drugimi prirodnimi vplivi prevajati zemljo v godno stanje, je potrebno med posameznimi obdelovanji primerne presledke. Ta presledki so odvisni od topline in vlage zemlje.

Kot izborni pospeševalec godnosti zemlje so naravna gnojila (hlevski gnoj, gnojna, kompost), s katerimi ji dovajamo koristne bakterije. Vrhutega pa se

ta obsežna gnojila zmešajo z zemeljskimi delci, zrahljajo zemljo in omogočijo pristop vlage in zraka.

Omeniti je še, da k dobremu stanju zemlje in pravilni izrabi gnojil pripomore tudi umna menjava rastlin ali kolobarjenje, o katerem je v 12. številki Kmetovalca natančnejši popis.

Ako hoče toraj kmetovalec dobro in uspešno gospodariti, potem mu morajo biti znani vplivi tega ali onega obdelovanja zemlje v posameznih letnih dobah in s posameznimi stroji. Poznati in spoznavati mora delovanje prirode, ker le na ta način lahko doseže dobičkanost poljedelstva.

Inž. Tavčar

Stanje goveje živine in prasičev.

Ker se od raznih strani deloma nevedoma, deloma pa vedoma z namenom neprestano ponavlja trditev, da je naša živinoreja in prasičereja uničena, zato podajamo sledeča pojasnila o dejanskem stanju te kmetijske panoge, sestavljena po uradni statistiki.

Sledeča razpredelnica nam pojasni stanje govedi in prasičev pred-med in po vojni.

Okr. glavarstvo	Goveda			Prasiči		
	1910	1918	1919	1910	1918	1919
Črnomelj	14700	14353	13941	13197	8063	7921
Kamnik	20621	17726	18577	15481	11448	6880
Kočevje	20076	17733	18787	12265	6976	8543
Kranj	27849	21500	24067	15165	7963	8119
Krško	22714	21120	22764	32876	20289	21641
Litija	19596	17706	19661	12155	7921	9330
Ljubljana okol.	28944	25146	27882	14648	12750	13546
Novomesto	22771	20011	22366	25102	11970	15831
Radovljica	12964	11227	11116	11209	6881	6083
	190235	166522	179161	152098	94261	97894

Mogoče nam je o tem objaviti le stanje v nezasedenih okrajnih glavarstvih bivše kranjske dežele. Za štajerske in koroške okraje nam manjka točnih podatkov iz leta 1910, deloma pa tudi iz leta 1918. Kolikor pa se je dalo ugotoviti, je stanje živine na Štajerskem padlo za polovico več kot na Kranjskem. Iz zgoraj navedenih števil je razvidno, da imajo nekateri okraji zdaj več živine kakor pred vojno. To so: Litija, Novo mesto, Radoljica, Krško. Tudi kranjski okraj bi je imel več, ako bi ne bili zasedeni nekateri kraji kakor n. pr. Sorica in Osenica. V vseh političnih okrajih se je število živine znižalo pri skoraj 200.000 glavah za 11.074 glav ali okoli 5½ %. V resnici pa tudi teh 11.000 glav ne manjka, ako upoštevamo, da se je pri štetju, ki se je vršilo to leto, veliko živine zamolčalo iz strahu pred event. rekvizicijami. To vedo župani, ki so štetje vodili, najbolje sami. Tudi razmerje med mlado in staro živino je precej tisto kakor je bilo leta 1910.

Precej neugodnejša slika pa je pri prasičih. Temu pa je vzrok, ker je bilo med vojno veliko pomanjkanje krme; krompirju in repi je bila cena zelo visoka radi pomanjkanja živil in se vsled tega nista porabila za krmo prasičev. Vendar je število že precej dorastlo, — tako da bo prišlo število prasičev v do glednem času na normalno stanje.

S tem, upamo, bo javnost poučena in se ne bo dala begati z neresničnimi govoricami, katere pa širijo taki ljudje, ki zasledujejo kake osebne interese bodisi tudi na stroške resnice in dejanskega položaja.

Kmetijska šola na Gorenjskem.

Vprašanje kmetijske šole na Gorenjskem se plete že dolga leta. Že pred 20 leti je dal takratni deželni zbor nalogo, da se poišče primerno posestvo za to šolo. Deželni odbor je to naročilo izvršil in predlagal, da se izbere eno izmed ponujenih posestev v radovljiškem okraju, ali Wucherer-jevo posestvo v Lescah ali pa posestvo Žvegeln-ovo v Rečici ali Gorjah. Deželni odbor je zavzel takrat načelno stališče, da se ima kmetijska šola ustanoviti v planinskem delu naše Gorenjske in da ima gojiti v prvi vrsti mlekarstvo v zvezi s planšarstvom. Najbolj mu je ugajalo takrat Wucherer-jevo posestvo v Lescah, ker je imelo po izjavi komisije najbolj prikladna poslopja, ki bi se dala s primeroma majhnimi stroški pripraviti za šolo. Ugajala je tudi lega in kakovost zemljišč. Tudi bi se dobil v neposredni bližini pašnik v obsegu 50 oralov, lahko pa tudi planina na Begunjščici, ki je približno dve uri hoda oddaljena od Lesc. Za ustanovitev kmetijske šole v Lescah je prosila cela bližnja in daljna okolica, nič manj kakor 16 občin radovljiškega okraja.

Od takrat je vprašanje kmetijske šole na Gorenjskem zaspalo. Zgodilo se je to, ker ni našla ustanovitve nove šole splošnega odmeva, zlasti pa zaradi tega, ker se je med tem časom kmetijska šola na Grmu z vpeljavo zimske šole in s svojo gospodarsko preuredbo tako preosnovala, da so jo z uspehom obiskovali tudi gorenjski sinovi.

Danes pa je ob izpremenjenem našem položaju prišlo to vprašanje zopet na dan. Gorenjska želi in potrebuje svojo kmetijsko šolo. Naši planinski kraji potrebujejo šolo, ki bi se še bolj ozirala na razmere in potrebe planinskih krajev kakor je to mogoče šoli na Grmu.

Dokaz temu so peticije, ki leže pri deželni vladi. Krog interesentov za gorenjsko kmetijsko šolo pa je postal danes dokaj večji. Danes se pogajajo za to šolo tudi gospodarji kranjskega okraja, ki jo žele imeti na posestvu barona Zoisa na Brdu pri Kranju. Dobiti jo želijo v svojo sredo pa tudi interesentje kamniškega okraja. Kmetiska zveza za kamniški okraj prosi, da bi se ustanovila na posestvu barona Apfaltrerna v Križu pri Kamniku.

Kakor se vidi, želijo naši gorenjski zastopniki, da bi se ob izvedbi agrarne reforme pridobilo za šolo grajščino na Brdu oziroma grajščino Križ.

Razveseljivo je dejstvo, da se čimdalje bolj priznava važnost kmetijskega šolstva za napredek našega kmetijstva tudi s strani praktičnih gospodarjev in da se je vnelo tako pogajanje za pridobitev gorenjske kmetijske šole. Seveda je veliko vprašanje, ali bo mogoče in kako se bo dalo ugoditi različnim željam gorenjskih interesentov. To je gotovo, da se bo dalo ob izvajanju agrarne reforme lažje pridobiti primerno posestvo za tak zavod kakor sicer. Edino merodajna pa za nas ne more biti ta okoliščina.

Važno je, da postavimo šolo v najbolj primeren kraj, na najbolj pripravno mesto. Danes imamo v kmetijskem šolstvu in kar je z njim v zvezi že tako bogate izkušnje, da si bomo lahko izbrali najbolj ugoden objekt, ki nam bo na ponudbo. Gorenjska šola bo morala vplivati v prvi vrsti na povzdigo živinoreje in mlekarstva v zvezi z gorenjskim planinarstvom. Ako naj šola s tem programom prinese Gorenjski res tiste koristi, ki se od nje pričakujejo, potem je treba s šolo

na vsak način v planinski del naše gorenjske strani. Poleg kranjskega in kamniškega okraja bo prišel v poštev še vedno radovljiski okraj, kjer se je nameralo dobiti že pred 20 leti pripravno posestvo za tako šolo. Ondotne občine se bodo gotovo tudi sedaj potegnile za pridobitev kmetijske šole.

Bodoča kmetijska šola bo morala gojiti pa tudi razne druge panoge gorenjskega kmetijstva, da bo ustregla potrebam gorenjskih gospodarjev. Gojiti bo morala tudi kmetijsko rastlinarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo in tudi gozdarstvo. — Zaradi tega je posebno važno, da ji izberemo pripravno lego.

Danes ni zadosti, da se pridobi sploh kaka graščina z obširnimi posestvom za šolo, ampak je treba gledati na razne pogoje, ki so bolj ali manj merodajni za uspešen razvoj šole in šolskega gospodarstva. V likost posestva je pri tem najmanj merodajna. Glavna stvar je, da odgovarjajo šolski in gospodarski prostori in da je posestvo vzorno urejeno. Le v tem slučaju je računati na uspeh. Glede kraja, kamor naj se postavi bodoča kmetijska šola, še ni mogoče danes navesti nobenega konkretnega predloga, ker še ne vemo za vse ponudbe. Danes vemo le toliko, da bi jo radi dobili razni gorenjski okraji. Kar pa že danes lahko povemo, je to, da bo treba vpoštevati pri izbiri objekta sledeče pogoje. Šola mora imeti v primerni bližini dosti veliko planino, pripravno, če mogoče, za združno planšarstvo. Bližnja okolica šole bodi primerna za povzdigo mlekarstva in pripravna za združno mlekarstvo, ki ima imeti na šoli potrebno vodstvo. Dosledno mora biti šola preskrbljena z zadostno množino tekoče vode, ki je potrebna ne le za intenzivno rejo molzne govedi in uspešen obrat mlekarstva, ampak tudi za intenzivno šolsko vrtnarstvo. Potrebno je tudi, da stoji šola čim bližje železnice, da bo lahko pristopna učencem, obiskovalcem tečajev itd.

Sedaj je najbolj važno, da si zagotovimo pripraven objekt za to šolo, kar bo toliko lažje, ker nam utegne iti agrarna reforma na roko. Zato pa ni zamujati ne časa, ne prilike.

Rohrmann.

Da ne bo kakšnih očitanj!

(Pojasnilo k letošnji akciji Slov. kmet. družbe glede nabave modre galice za vinogradništvo v Sloveniji.)

Po daljših obravnavah je kupila Sl. kmet. družba letos ob Novemletu potom osebno v Ljubljani navzočega ravnatelja in polnomočnika od tvrdke „Östr. Verein für chem. u. metall. Produktion“ na Dunaju 75 vagonov modre galice iz tvrdkine tvornice v Ustju na Češkem in sicer po K 7-75, za kg loko Ustje. Najnižja cena, ki se jo je imenovani ravnatelj držal, je bila pravzaprav 8 K, toda ko mi je on izdal, da je v tej ceni kalkulirana triodstotna provizija zame, sem se dogovoril za ceno K 7-75, ker jaz kot družbeni uradnik nisem nikdar kake provizije vzel in sem zato tudi to ponudbo zase odklonil, pač pa sem jo sprejel v prid naših vinogradnikov. Natanko stipulirano kupno pismo je bilo pravnoveljavno podpisano od družbenega predsednika in mene. Kupljenih 75 vag. te galice, ki so po mojem računu zadostovali za Slovenijo, je bilo mogoče takoj prevzeti.

V 1. št. letošnjega „Kmetovalca“ z dne 15. januarja je bila objavljena oddaja te modre galice vinogradnikom po K 8-50 za kg loko vseh razdeljevalnic,

vštevši stroške za družbeno režijo, železnico, dovoz, razdeljevanje, zatehtanje itd., toraj 75 v. pri q, kar gotovo ni trgovsko, ker je vsak dobiček izključen.

V seji glavnega odbora Sl. kmet. družbe dne 25. januarja t. l. se pa ta nakup galice za naše vinogradnike ni odobril, češ, da je ta galica za cele tri krone pri kg predraga, kajti deželna vlada za Slovenijo jo more kupiti loko Dunaj kg po K 520. Glavni odbor je zato sklenil kupiti drugih 75 vag. galice iz Dunaja za znatno nižjo ceno, ne da bi obenem kaj ukrepal in sploh razpravljat kam s 75 vag. Ustješke dražje galice, ki jo je družba pravnoveljavno kupila, zanjo že del kupnine plačala in ki ji je bila sedaj odveč. Nakup za skoraj 3 K pri kg predrage modre galice sem jaz zagrešil, zato sem takoj sklenil (kajti vedel sem za vsa zakulisna očitavanja) ta moj pregrešek popraviti, odnosno posledice dozdevno ponesrečenega nakupa nase prevzeti, celo, ker sem bil v tisti seji 25. januarja t. l. na mojo zahtevo vpokojen in se nisem po 35 letih hotel od družbe ločiti z madežem, da sem družbo le za en vinar oškodoval. Sedaj mi je šlo se predragih 75 vag. modre galice na kakšen način znebiti, kajti posledice njih nakupa sem nase prevzel, posebno, ker družba za svoje namene glasom družbenih pravil ni smela ž njimi v svojem okrožju trgovati in poleg tega v takratnem tržnem položaju nedvomno pretečo izgubo riskirati.

Jaz sem torej vnovčitev 75 vag. predrage Ustješke galice prevzel na svoj račun ter sem bil seveda v takratnih razmerah pripravljen na znatno izgubo. Uradni spisi neizpodbitno potrjujejo vse moje naslednje ukrepe in vse družbeno uradništvo je priča mojega takratnega duševnega razpoloženja skozi tri mesece, ko mi je pretila popolna gmotna propast. Ne hotel bi več takih mukepolnih tednov prebiti!

Če sem bil prisiljen vzlic svoji vpokojitvi še naprej pri družbi delovati, je bil poglavitni vzrok ta od mene zakriviljena, nesrečna kupčija, ki sem jo v prid družbe in v varstvo svojega dobrega imena popolnoma v svoje breme prevzel. Da se rešim iz te zagate brez ali vsaj brez velike škode, sem najprvo skušal dogovoriti s svojim pravnim zastopnikom pravnoveljavno sklenjeno kupčijo razdreti in ko to ni šlo, to „mojo“ galico po možnosti z majhno izgubo drugam prodati, ker je bilo za Slovenijo kupljene več kakor dovelj znatno ceneje galice potom tukajšne dež. vlade.

Moja tozadevna akcija je obstojala v sledečem:

1. Pri ljubljanskem denarnem zavodu sem si najprvo preskrbel proti vsestranskemu jamstvu potrebni kredit. Dokaz temu so vse tozadevne pismene obojestranske izjave in dejstvo, da se je ves denar nakazoval edinole proti mojemu podpisu in da se je predplačilo za galico imenovani tvrdki brez škode za družbo na moj račun obrestovalo.

2. Odredil sem posebej voditi račune za „mojo“ galico ter jih eliminirati iz družbenega knjigovodstva.

3. Prosjal sem na vse pretege pri imenovani tvrdki za storniranje kupčije, a brez vsakega uspeha.

4. Pri dež. vladi se je izposlovala prepoved uvoza Ustješke galice pod pretvezo oderuške cene, kar pa ni držalo, ker se je tvrdka postavila na stališče, da je ona dolžna glasom kupne pogodbe edinole skrbeti za prosti izvoz iz Češke in prosti prevoz skozi Nemško-Avstrijo.

5. Intervencija pri čehoslovaškem blagovnem uradu v Pragi, da se ne da dovoljenja za izvoz te galice iz Češkega, je bila neuspešna.

6. Prošnja pri našem poslaništvu v Pragi za intervencijo pri češki vladi v enakem smislu vsled odpora pristojnih čeških oblasti tudi ni vspela, pač je ravnatelj tvornice v Ustju, Futschik, pristal na storno, če se plača 700.000 K odškodnine. — Migljaj, da se kot represalija prepove izvoz elektrodov iz tvornice na Dobravi pri Jesenicah imenovani tvornici v Ustju na Češko, sem sicer izvedel, a ker tvornica elektrodov ni več rabila, ni bilo seveda učinka.

Ker kunčije vzlic vsem naporom nisem mogel stornirati (tvrdka me je imela zaradi velikega predplačila v rokah), sem pričel s poskusi „svojo“ galico vnovčiti.

7. Poskus zamenjave Ustješke galice za šviške bančne depote na Dunaju se je v pričetku kazal uspešen, ker so se Švicarji hoteli znebiti za vsako ceno avstrijske valute, a pogajanja so sama od sebe nemogoča postala, ker je bila naenkrat vsa poštna in brzojavna zveza s Švico ukinjena in sta bila tudi izvoz in prevoz galice v Švico onemogočena.

8. Prodaja galice brez ogromne izgube potom inseriranja v dunajskih, madžarskih in hrvaških listih se ni sponesla, ker so do meseca aprila strašile po celi bivši Avstro-Ogrski brezobvezne nizke dunajske ponudbe, ki so pač bile le na papirju, a so vendarle zbegale ves trg, ki je s temi cenami za „papirnato galico“ računal.

9. Ponudil sem nakup te „moje“ galice osrednji vladi v Beograd po skrajno nizki ceni loko Ljubljana, toda ponudba se ni sprejela, dasi so meseca junija morali tamkaj kupiti galico po K 950 loko Ljubljana.

10. Poslal sem agente prodajati galico na Hrvaško in v Slavonijo, ki pa zaradi papirnatih Dunajskih nizkih ponudb niso mogli nobene kupčije skleniti.

11. Poleg vsega tega sem delal še nebroj drugih poskusenj galico z večjo ali manjšo izgubo prodati, a bilo je vse zaman.

Pri vsem tem delu sem naprosil sodelovanja svoje bivše uradnike-sotovariše, ki so mi res ves čas tozadavne akcije tako pomagali, da jim moram biti vedno hvaležen.

Meseca maja se je situacija naenkrat izpremenila meni v prid; dunajske nizke ponudbe so se izkazale ničeve, od mene ob Novem letu antrirana kupčija je slonela na pravih domnevanjih in če bi jaz s „svojo“ galico delno ne priskočil na pomoč, ne bi naši vinogradniki niti pravočasno dobili galice v roke, kajti blaga sploh ni bilo dovolj na trgu. Popis križevega pota z dobavljanjem Dunajske galice, kateri so ceno pod raznimi pretvezami neprenehoma povišavali, spada v drugo poglavje.

Ob tej ugodni situaciji sem najprvo skušal z višjo ceno pri „moji“ galici pokriti že visoko narasle režijske stroške ter zaslužiti meni namenjeno triodstotno provizijo, kajti sedaj sem bil vsled upokojitve zasebnik brez vsakih obvez do kmet. družbe in torej moralno ter pravno do kaj takega upravičen.

Velika gmotna škoda, ki mi je pretila v I. let. četrletju, katera pretnja mi je prizadela velike skrbi in duševne muke, se je v II. let. četrletju spremenila meni v srečo. Po pravem položaju, ki je iz vseh uradnih spisov in okoliščin razviden, je cel prebitek iz tu popisane kupčije moja neoporečna last, odnosno poštenizasluzek.

V seji glavnega odbora Slov. kmet. dr. dne 16. julija t. l. sem poročal o poteku cele akcije *izvoljenim* odbornikom, ki so za družbeno delovanje odgovorni. Povedal sem, da *formelno* vzamem pač cel čisti prebitek, ki mi pravno tudi vsekako gre, toda pridržim si v resnici le njega del, dočim izročim pretežni del družbenemu pokojninskemu zakladu, da se ž njim fundira po zakonu predpisani dokup štirih službenih let, ki so se uradnikom vsled vojne koncedirali in ki bi jih dugače morala družba iz svojega dokupiti. Kdor pozna zakon in zavarovalno tehniko, ta ve kako velika vsota je v to svrhu potrebna! — Oblika, ki jo dam porabi prebitka, je v prid družbe prav zelo utemeljena, nisem je na v seji utemeljeval in iz tehtnih razlogov tega tudi tukaj ne storim.

Družbeni gospod predsednik na dobro pozna vse moje gori označene in druge nagibe on ve tudi za moja pogajanja kupiti iz prebitka prepotrebno posebno hišo za družbeno gospodinjsko šolo in za seminar za gospodinjske učiteljice, o čemur sem pri seji molčal in sem mu takoj drugi dan po seji (17. julija) povedal, da sem sebi namenil le tri % provizije *tudi* od prodaje „moje“ galice, kar mora vsak veččak smatrati skrajno skromno, če se unošteva, da nisem od 1. februarja t. l. več družbeni uradnik, ampak zasebnik in da mi gre vsekako pravica do odškodnine za vse gori opisano ogromno delo in za prestane skrbi.

Vodilni uradniki ljubljanskih podjetij se pač lahko smejejo moji noblesi in sploh marsičemu drugemu, kar ni le običajno, ampak že zdavnaj samoobsebi umevno, česar pa jaz nisem nikdar kot uradnik družbe prakticiral.

Naj se torej po krivem ne očita Slov. kmet. dr. kupčije z modro galico, ki sem jo po naključju moral *jaz* imeti v družbenih prostorih, saj sem takoj zapustil Ljubljano, ko je bila v glavnih potezih kupčija končana. — V družbeni pisarni sem pa zapustil v poslovanje uvedene prvovrstno klasificirane strokovne uradnike, ki sem jih *jaz* pridobil že pred dvema, odnosno pred enim letom. Ne zanikavam, da lahko delam še za dva uradnika in imam inicijative za tri, toda gabi se mi delo sredi sebičnosti, pristranosti itd. ter sredi okostelenosti brez vsakega modernega poleta, ki danes splošno vlada v naši javnosti. Zapustil sem spisane inicijativne predloge in v žepu imam uradno potrdilo, kaj nisem storil, a se mi vendar utegne kedaj kaj očitati, toda dela „pour le roi de Prusse“ sem naveličan.

V Bobinju, meseca avgusta 1919.

Gustav Pirc.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Da vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na slov. kmetijsko drážbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se vrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčeve ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 95. Imel sem štiri prasičke enega gnezda ki so bili sprva zelo lepi; pozneje pa sta dva od njih zaostala v razvoju za polovico za drugima dvema. Ker sem

upal, da se na prostem na paši popravijo, sem jim ograbil 30 m³ prostora in sicer v taki legi, da je bilo vedno polovico solčnega in polovico senčnega. Tu sem vsak dan ob lepem vremenu spuščal vse 4 prasičke. V začetku so se tu vsi dobro počutili, pozneje pa so trije jeli postajati vedno bolj klaverni in ob enem trebušasti, da se jim je kar koža svetila (dva sta sicer bila že prej v hlevu trebušasta in mršava). Misleč, da bode pomagalo, sem jim spustil na ušesih kri ter rane izpral z 1% karbolovo raztopnino. Že isti dan sta mi srednja dva prasička, stara 9 mesecev, poginila. Radoveden jih raztelesim in najdem, da imata oba tako velika jetra, da so zavzemala $\frac{1}{3}$ žive teže. Izgledala so kot črevesje; kajti po jetrih je bilo polno velikih in malih mehurčkov, napolnjenih z vodo. Jetra sama so bila skoro neupogljivo trda. Tudi pljuča so bila nekako posušena, vela. Srce in ledice so bile zdrave. Črevesja ni bilo mnogo, a je izgledalo zdravo. Tudi na mesu ni bilo opaziti nikakih znakov bolezni. Najmanjši in najslabši prasiček je sicer ostal živ, a izgleda, da zavzemajo jetra pri njem polovico žive teže. **Kako bolezen so imeli prasički, ki so imeli vodene mehurje na jetrih. Kako je v bodoče obvarovati prasičke pred to boleznijo?** (M. B. v R.)

Odgovor: To bolezen povzroča neka pasja glista, takozvani lopušnik (*Taenia echinococcus*), majhna tričlenasta trakulja. Ona se lahko dalje časa zadržuje v tenkem črevesu psa in prehaja od njega z blatom, po katerem se potem na paši ali na tekališču lahko okužijo ostale domače živali. Iz živalskega črevesa potuje ta glista v razne telesne dele, najraje pa v jetra, a napade včasih tudi pljuča, ledvice in vranico. Tu se obda z vodenim mehurjem, ki dela vedno nove izrastke na račun načetega organa. Ti izrastki so obdani s trdo skorjico, ki jo izločuje ranjeni telesni del. Vsled tega so jetra, dasi z mehurji preraščena, vseeno trda. Napadeni deli se vsled mehurjev, ki se vedno dalje razraščajo, nenavadno povečajo. Med tem, ko se število mehurjev veča, žival vidno peša in konečno, ako je ne zakoljemo, sama pogine. Ako se nahaja na pljučih več mehurjev, tedaj žival težko diha in včasih rahlo kašlja. Zgodi se tudi, da se ti mehurji posuše in tedaj se nahaja v mehurjih, namesto tekočine rumenkasta in domačemu siru podobna maža. V tem slučaju žival ne pogine. Proti tej bolezni dozdej ni znano nikako zdravilo, a je tudi bolezen pri živalih težko dognati. Ako pa jo le domnevamo, tedaj ne kaže drugega kot žival pravočasno zaklati in če smo pri tem našli na jetrih ali pljučih omenjene mehurje, tedaj moramo te dele prav globoko zakopati, ne pa jih zametavati, da jih potem najdejo psi in tako bolezen dalje širijo. To je tudi edino orožje, ki ga imamo dozdej proti tej bolezni; namreč, da zabranimo, da se po okuženih delih dalje ne širi. V severni Nemčiji, zlasti na Meklenburškem je svojčas ta bolezen prasicereji precej škodovala, a so jo s tem, da so kolikor mogoče zabranjevali okuževanje po bolnih delih, vendarle udušili. V Islandiji, kjer sta človek in pes ožja tovariša, trpe tudi ljudje na tej bolezni. Puščanje v tem slučaju ni imelo nikakega učinka, mogoče le, da je oslabil nekotoliko pospešila pogin. Pri takih boleznih je najboljše pozvati veččega živnozdravnika, ki bo dal po trebna navodila. K.

Vprašanje 96. Ali je krompirjeva zel dobro krmilo za prasičke, ali ni morda škodljiva? (V. R. v B.)

Odgovor: V krompirjevi zeli se nahaja kot v jagodah, sicer v veliko manjši meri, škodljiva snov, »Solantin«. Vsled tega krompirjevo listje in stebelce nikakor ni pripravo krmilo za prasičke. V krajih, kjer imajo pomanjkanje krme in morajo krave krmiti s tem zelenjem, pravijo, da krom-

pirišče pije kravam mleko, kar je znak, da je za živali zelo škodljivo. Navadno dobe drisko, ki jo povzroča oksalna kislina, ki je neke vrste strup za živalski organizem in se nahaja v tej zeli v precejšnji množini. Obenem pa krompirjeve zeli, dokler je še zelena, ne smemo žeti, ker bi vsled tega trpel razvoj gomoljev; kajti škrob, glavna sestavina gomoljev, se tvori v listih in od tod prehaja v gomolje. Če pa je krompirišče že zrelo, t. j. malone suho, ga pa tudi živali mnogo ne marajo. Krompirišče je ali na njivah požgati ali pa ga porabiti v kompost K.

Vprašanje 97. Preselil sem se iz Semiča v Metliko in našel, da so tu v vinogradništvu razne navade, ki jih v Semiču ni. Tako vidim, da tukaj devljejo v vinske sode suhe drože in sicer na 5 hl kakih 50 litrov, pa pravijo, da je vino potem bolj čisto in bolj stanovito. Ker so v Semiču ravno nasprotnega mnenja in menijo, da drože v poletnem času vino lahko pokvarijo, prosim za pojasnilo, je-li v Metliki običajno ravnanje pravilno. (K. S. v Metliki.)

Odgovor: Vinske drože sestojijo iz kipelnih ter drugih, tudi škodljivih glivic in bakterij, iz vinskega kamna, iz blata itd. Ker vsebujejo vinske drože jako veliko beljakovin, se zelo rade pokvarijo. Na zraku, v vlažnem stanju, se zlasti na gorkem hitro razkroje in usmradijo; če so pa iztisnjene in suhe, rade splenijo. Če leži vino na drožah, jih to nekoliko časa, če je močno, tudi lahko celo leto, varuje pred gnitjem. V tem slučaju koristi vino drožam, ne pa drože vinu. Prej ali pozneje se pa v vsakem vinu prično drože razkrajati. To povzroči, da dobi vino slab duh in okus po drožah; v težjem slučaju pa vino *zavre*. *Zavrelka nastane skoraj vedno na ta način, da v vinu drože ali kalež začno gniti.* Iz vsega tega sledi, da se mora vino takoj ločiti od drož, kakor hitro dovrše te svojo nalogo, to je, kadar vino popolnoma prekipi, najpozneje, do spomladi prihodnjega leta. Če so že lastne, sveže drože vinu nevarne, tembolj nevarne so mu seveda tuje stare drože, ki so lahko že deloma razkrojene ali, ako so suhe, plesnive. Zato je navada, spravljati v sode ali vino tuje, stare drože, *naravnost blasna* in ima svojo podlago le v starokopitnosti, ki se je nevedni ljudje vkjub vsemu poduku krčevito držijo in to z vsrajnostjo, ki bi bila vredna boljše stvari. Svetujem Vam torej, da nikakor ne posnemate te neumne navade. B. Skalický

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijske razmere na Goriškem. Kmetijski strokovnjak iz Goriške, ki je sedaj prišel iz tistih krajev, nam poroča, da so kmetijske razmere na Goriškem, posebno v naših solčnatih Brdih tako žalostne, da se ljudstvo, ki je prej prebivalo tam, nikakor ne bo moglo prehraniti in sploh ne preživeti. Tudi v slučaju, da pridejo ti kraji pod Jugoslavijo, se jih bo moralo polovica izseliti, ker so kraji po vojski tako trpeli, da se nikdar ne dajo več spraviti do prejšnje rodovitnosti. Če pa ostanejo kraji pod italjansko oblastjo, potem se itak morajo izseliti vsi, ker svojih pridelkov ne bodo mogli prodajati za cene, ki bi jim omogočile vsaj skromno življenje. Delati bo treba na to, da se ta izredno marljivi in vstrajni narod naseli v naših vshodnih deželah, kjer bodo predstavljali pionirje umnega kmetovanja. V Bosni, Banatu, Srbiji, na Kosovem poju in v Macedoniji je na tisoče hektarov izredno rodovitne zemlje, ki čaka samo pridne roke, da jo izkoristi. Belgrajska vlada in drugi merodajni krogi naj se pobrigajo za te revče iz Goriške in Krasa in naj jih namestijo v primernih krajih; kajti to morajo vedeti, da marljivejšin in umnejših kmetovalcev kot so Goričani ne premore cela Jugoslavija.

Oddaja smodnika v lovske svrhe. Na podlagi naredbe vojnega ministrstva razglašuje vrhovna komanda pogoje za oddajo smodnika v lovske svrhe. Lovski smodnik se sme prodajati lovskim društvom, ki se izkažejo s potrdilom političnih oblasti, da potrebujejo ta smodnik v navedeno svrhu in od vojaških oblasti, da se jim lahko izroči in sicer po 30 (trideset) kron za kilogram. Količina, ki se odda lovskim družbam, ne sme presegati sto kilogramov. Znesek se dopošlje ministrstvu financ (Glavna blagajna), a periodične izkaze o izvršeni prodaji s podrobnimi navedbami pa vojnemu ministrstvu. V smislu te navedbe morajo lovske družbe, ki želijo kupiti lovski smodnik, vložiti svoje prošnje na komando divizijske oblasti v Ljubljani. Prošnje morajo biti potrjene od političnih oblasti, da potrebujejo družbe smodnik res v lovske namene in komanda divizijske oblasti mora se izjaviti, jeli je potrebno pomagati dotični družbi z oddajo smodnika.

Spremembe vinarskega nadzorstva. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani je v svoji seji dne 16. julija 1919 poverila referat za vinogradništvo in kletarstvo za Slovenijo vinarskemu nadzorniku Francu Matjašiču in ga pridelila poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. V isti seji je deželna vlada sklenila, da se ustanovi za Slovensko Štajersko samostojno kletarsko nadzorništvo s sedežem v Mariboru. Za kletarskega nadzornika v Mariboru je imenovan vinarski nadzornik Josip Zabavnik, ki je to službo že nastopil. Kletarski nadzornik Franc Gombač v Ljubljani opravlja odslej kletarsko nadzorovalno službo na Kranjskem in na Slovenskem Koroškem.

„Slovenskim absolventom kmetijskih šol“. »Društvo absolventov kranjskih kmetijskih šol« je svoje vsled vojne ovirano delovanje zopet oživel. Z združitvijo jugoslovanskih pokrajin v eno državo je to društvo razširilo svoj delokrog na celo Slovenijo. Dosedaj se je vršilo več rednih sestankov. Glasom premenjenih pravil je društvo preosnovano za vse slovenske absolvente kmetijskih šol in želeti je, da isti čimprej pristopijo k našemu društvu. Razširjenemu delokrogu primerno se ima razširiti tudi društveni odbor, v katerem bi bili zastopani tudi izvenkranjski slovenski absolventi kmetijskih šol. Pozivljamo vse tovariše absolvente, da se v lastnem interesu zanimajo za društvo in nemudoma prigrasijo svoj vstop. Članarina znaša K 12— letno in naj se pošilja blagajniku društva, tovarišu Rado Medicu, v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 50, kjer se dobivajo tudi brezplačni izvodi društvenih pravil. Društvo je nepolitično ter se briga samo za stanovske in strokovne koristi svojih članov ter za povzdigo kmetijstva. — »Društvo slovenskih absolventov kmetijskih šol« Franc Jereb t. č. tajnik, Ljubljana, Deželni dvorec.

Nakupovanje plemenske govedi v Sloveniji po Srbih. Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug namerava v kratkem v naši pokrajini nabaviti plemenska goveda za one tamošnje živinorejce, ki so med vojno prišli ob živino. Ker je ravno vnovčevanje plemenske govedi izredne važnosti za bodočnost in povzdigo naše živinorejce, priporočamo vsem živinorejcem, živinorejskim zadrugam in drugim kmetijskim organizacijam, da gredo tem nakupovalcem pri nakupovanju in prevažanju živine kolikor mogoče na roko. Deželna vlada za Slovenijo, poverjeništvu za kmetijstvo, posebno toplo priporoča vsem navedenim organizacijam in živinorejcem, da gredo bratom Srbom pri nabavi živine na roko.

Razglas

o prihodnjem tečaju na državni podkovski šoli v Ljubljani.

Novi polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra 1919. ter traja do 1. aprila 1920.

Poleg podkovstva se učenci uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa.

Prošnje za sprejem v podkovski tečaj, je vpslati najkasneje **do 15. septembra t. l.**

vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani.

Prošnjam je priložiti:

- 1.) Rojstni in krstni list,
- 2.) domovinski list,
- 3.) zadnje šolsko spričevalo,
- 4.) učno spričevalo v dokaz, da se je izučil kovaške obrti pri kakem kovaškem mojstru,
- 5.) npravstveno spričevalo in
- 6.) ubožni list.

Ubožni prosilci, ki se ne morejo vzdrževati na svoje stroških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti državne podpore.

Kdor prestane skušnjo koncem tečaja, more po zakonitih določbah dobiti patent za izvrševanje podkovske obrti, brez skušnje pa nihče več ne more postati podkovski mojster.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in potrebne knjige. Stanovanje imajo učenci po možnosti brezplačno v zavodu.

Vsled pomanjkanja izvežbanih podkovskih mojstrov in izprašanih oglednikov klavne živine in mesa naj bi občine skrbale, da dobi vsaka vsaj po enega dobrega podkovskega mojstra in izprašanega oglednika klavne živine in mesa.

Vodstvo državne podkovske šole.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Slovenska kmetijska družba odselej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, s čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno prijavi svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Naprodaj:

Bika simodolca, 19 mesecev starega, proda Franc Petelin, posestnik v Žejah šte. 25, p. Medvode na Gorenjskem.

Bika pingaveca, štiri leta starega, 600 kg težkega, proda Janez Raušl, posestnik v Savcih, p. Sv. Tomaž pri Ormožu.

Tri bika montafonce zelo mlečnih krav, preda vitez Rosmanit, veleposestnik v Radvanju pri Mariboru. Biki se nahajajo na posestvu Loka pri Bistrici nad Mariborom. In sicer bik „Stolz“, dve leti star potomec bika »Panther« čijega mati je dala letno 4540 kg mleka, in krave »Staure« s letno množino 4023 kg mleka. **Bik Albin**, 14 mesecev star, potomec bika »Brunn« z materno mlečnostjo 4038 kg mleka, in krave »Alma« s 4301 kg mleka. **Bik Moko**, 7 mesecev star, potomec bika »Level«, čijega mati »Lea« z letno mlečnostjo 6395 kg in krave »Monti« z 4032 kg mleka.

Slovenska kmetijska družba je pripravljena živinorejcem, podružnicam, občinam ali živinorejskim zadrugam prispevati k nakupu teh bikov primerne podpore, če se zavežejo držati jih za pleme določeno dobo in uvaževati navodila, ki so označena v tozadevnem razglasu v 11. šte. letošnjega »Kmetovalca«.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 300 K, na 1/2 strani 200 K, na 1/3 strani 100 K, na 1/4 strani 50 K in na 1/16 strani 25 K. Družbenikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1919. Letnik XXXVI.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v denarju ali znakih, sicer se naznanila ne objavijo. Upravišтво ne prevzame posredovanja.

Suhe gobe (jurčke) kupuje po najvišjih cenah trvdka M. Geršak & Co., Ljubljana Kongresni trg 10. 119

Najboljše apno ima vedno naprodaj I. Taufer, apnenica, Zagorje ob Savi. 17

!! PILE ŽAGE !!
ORODJE

za vse svrhe najboljše kakovosti priporoča **Odon Koutny**, specialna trgovina jeklenih in tehničnih potrebščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37. 70

Tropine za krmo živini, izborne za med rezanco konjem, ima naprodaj po 40 vinarjev kg Sever & Komp, Ljubljana. 195

Tudi letos kupuje R. Luckmann, prej J. Leuzs nasl. a Ljubljani na Martinovi (Ahaceljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani trvdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke. 208

Dva para novih čevljev, prav močnih možkih, št. 43 prodam ali zamenjam za mast. Vprašati je Kotezljaska ulica št. 4, I. nadstr. Ljubljana. 227

Vrhne in spodnje modroce, postelje po kuhinjske in spalne oprave priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Marije Terezije cesta (Kolizej). 244

Semensko ajdo črno in sivo ima za oddati Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 256

Več sto lopat in krampov prodaja Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Cena po dogovoru. 265

Vrtnarski učenec, ki je dovršil vsaj ljudsko šolo, se sprejme takoj pri Al. Korsika v Ljubljani, Vrtača—Bleiweisova cesta št. 3. 277

Sode vsake vrste ima naprodaj Jožef Čizman, sodarski mojster, Tacev pod Šmarno goro. 278

Okrog 200 lepih plemenskih ovac in ovnov Solčavske velike pasme, v starosti od 5 mesecev, do dveh let, ima naprodaj za ceno po dogovoru Živnorojska zadruga v Solčavi. 282

Plemenske bike čistokrvne montafonske pasme, 15—18 mesecev stare, od dobrih mlekaric, prodaja Oskrbništvo graščine viteza Rosmanit-a v Radvanjah, p. Maribor. 28

Prasičerejci! Sauerman & Kerberjevo vegetabilno fosforokislo krepilno krmilo za prasiče učinkuje tek in nagon k žrtju, živali dobi krepko okostje, jedrnatost mesa in mast, ter je znano obvarovalno sredstvo proti rudečici in drugim boleznim. Cene: 5 kg 16 K, 10 kg 32 K. Navodilo: zjutraj in zvečer eno žlico na dan in glavo. Glavna zaloga, Milan Kravanja, Begunje pri Cerknici. 290

Kmečki mlin za ročno ali vodno silo kupi Ferdinand Jamnik, Ljubno ob Savinji. 291

Gepelj, rabljen, dobro ohranjen, prodaja Pavlin Polica, p. Naklo pri Kranju. 292

Kravo, graščine Neukloster, Sv. Peter v Savinski dolini. 293

Naprodaj je 700—800 kg finega medu v škrlah, po 16 K franko postaja Bistrica, par lepih težkih volov pr bližna teža 600 kg za ceno 10 K kg. Kje, pove upravišтво »Kmetovalca«. 294

Rupim trgovino v dobrem prometnem kraju, če mogoče tudi gostilna zraven, cena naj bi bila okoli 30 do 40 tisoč kron. Vzamem pa tudi v najem kaj sličnega. Rudolf Topiak, trgovec, Polenshak pri Ptuj. 295

Stoječe ali posekane hraste kakor tudi deske kupuje vsako množino Franjo Repič, Ljubljana, Trnovo. 296

Prodajam prasiča, 11 mesev starega, ki ima 60 do 70 kg žive teže za ceno po dogovoru. Josip Kristan, Hlebce št. 3, p. Lesce, Gorenjsko. 297

Pol leta staro žrebe prodaja N. Pfajfar sv. Jošt pri Kranju. 298

Prodajam se lepa krava s teletom, (tele je tedne) ki je težka nad 600 kg in ima po teletu 15 l mleka in več na dan. Ivan Bulc, Mirna št. 22, Dolenjsko. 299

Prodajam ali zamenjam triletno kobilo pincgavske pasme, zaskočeno, krotko, dobro za vsako vožnjo, ki je 170 cm visoka, in ima 190 cm prsne mere za dobro kravo mlekarico. Vse drugo po dogovoru. Janez Grašič, Strahinje 41, p. Naklo pri Kranju. 300

Kobila, srednje težka, že starejša se kupi ali zamenja za 2 1/2 leta staro brejo telico, marijadvorsko. Alojzij Stuhel, posestnik, Staravas, p. Križevci—Ljutomer, 301

Občni zbor

Vinarske zadruge v Metliki
se vrši

dne 14. sept. 1919 ob 9. dopoldne
v dvorani I. nadstropja hranilnice in
posojilnice v Metliki.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva. (78)
2. Prememba pravil.
3. Slučajnosti.

Občni zbor sklepa veljavno kakor se glasi § 36. zadržnih pravil.

METLIKA, dne 24. avgusta 1919.

Za načelstvo:

A. Mihečič.

Ig. Koren.

Kmetovalci!

Razširjajte »Kmetovalca« Čitajte ga pridno in ga dajajte tudi nečlanom čitati, da jih pridobite za družbo. 25.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat toliko. Čimveč nas bo, več bomo dosegli.

SLOVENSKA KMETIJSKA DRUŽBA

je dala naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 50 vin.
Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rjavenje vina.
7. Gnojenje vinogradov.
8. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovito vino.
9. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
12. Kako se pripravlja dober vinski kis.
13. Vzroki neplodnosti pri govedih.
18. Krmiljenje z oljnim tropinami.
21. Bradavice pri domačih živalih.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
26. Naprava petiota ali domaše pi-jace.
27. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
29. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
30. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
32. Zavrelka.
34. Trtna plesnoba.
35. Kako se napravi stanoviten sadjevec.
36. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
37. Kislost (kisloba) in razkisanje vina.
41. Močno krmilo „ribja moka“ kot pospeševalno sredstvo za rast in pisanje prašidev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
44. Napenjanje govedi.
45. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
48. Kožni izpuščaji pri prasičih.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih boleznih cepljenjem.
52. Sredstva proti trtni plesnobi.
54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
55. Konserviranje sadja brez sladkorja.
56. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
57. Snetjavost pri žitu.
58. Kako se jajca ohranijo.
59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
61. Kdo se naj še zgleda za državni preživljenski (vzdrževalni) prispevek?
62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
63. Garje pri konjih.
64. Apneni dušik, najboljše sedanje dušičnato gnojilo.
65. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
67. Zatiranje trtnih boleznih spomladi.

Črešnje

! bodo zrele !

Preskrbite si že sedaj jerbase za razpošiljanje sadja po pošti po 5 in 10 kg, ki jih izdeluje (63)

Pletarska šola v Strnišču pri Ptuj.

Zahtevajte ponudbo in vzorec!

J. Komatič,

dolgoletni zastopnik znane trdnice K. in R. Ježek, Blansko, tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev in motorjev se priporoča. — Dobra in solidna postržba. Ljubljana, Gradišče št. 11. Nadalje priporočam dobro znano tovarno **WELSLIA** katera izdeluje izvrstne **brzoparilnike** vseh velikosti z dvojnimi pocinkanimi parnim kotlom, in porabno obenem za kuhanje žganja. (40) **Decimalne tehtnice** cementirane vseh velikosti, z uteži vred. **Sprejemam naročila na slamorezne nože.** Cene po dogovoru. Ker je tovarni težek uvoz dovoljen, se naročni stroji lahko takoj dobe

(6) Slovenska KMETIJSKA DRUŽBA KRAJNSKA

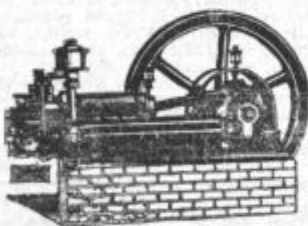
je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	—60
3. Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	—40
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	3—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—60
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	1-40
11. Gustav Pirc: Poglavlje o govedoreji na Kranjskem	—60
12. Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	1—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešanec. (Weinzierl-Turk)	2—
14. A. Sivic: Poljudno navodilo za morjenje lesa	3—
15. Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	2—

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

(3)

Velika zaloga vsakovrstnih poljedeljskih strojev iz najslovitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „WELSLIA“.

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje — Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. ☎

Poštne hranilnice račun št. 888.408. Telefon št. 185.

Ustanovljena 1882.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 4,100.000 kron.

Dopošiljatve denarnih zneskov. Slovenska kmetijska družba dobiva od raznih strank denarne zneske po poštni nakaznici in položnici, ne da bi bilo na teh navedeno v kake svrhe se upošilja ta denar. Naprošajo se torej vse stranke, naj na nakaznicah ali položnicah **natančno navedejo namen vposlane svote**, na pr. za udnino, število udov, naročba semen, vrsta, ali drugih potrebščin. Zneski, ki so namenjeni ribarskemu odseku Slovenske kmetijske družbe, naj se naslovljajo na družbo z dodatkom „**za ribarski odsek**“. Taka natančna označba je za računski oddelek kmetijske družbe neobhodno potrebna, če hočemo omejiti razne reklamacije in terjatve.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., se dobi v zaklopnih po 1 kg za 18 K, $\frac{1}{2}$ kg za K 9'50, $\frac{1}{4}$ kg za K 5'50, $\frac{1}{8}$ kg za K 3'—, 50 g za K 1'60.

»Ergofor«, fiziologični železo-apneni preparat se imenuje redilni prašek za živino, ki ga priporočajo celo iz živinozdravniške stroke posebno za konje, a tudi za drugo živino. To sredstvo učinkuje baje posebno dobro ob današnjih slabih prehranjevalnih razmerah pri živini, ki ji primankuje močnih krmil in posebno pri konjih ovsa. Tega praška se poklada ra dan in glavo:

pri konjih	po 2—4 ne polne žlice
pri govedih	„ 2—6 „ „ „
pri kozah ovcah in prasičih „ 1—2 „ „ „	

V začetku je treba seveda polagoma navajati žival na ta prašek in šele čez nekoliko dni ji je pokladati določeno množino. Pri vsakem zavoju je zraven tudi primerno navodilo, kako se ta prašek poklada. En zavoj tehta 1 kg in stane 20 K.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd stane kg 7 K.

Kostna moka po 80 K za 100 kg brez vreč.

Klajno apno po K 160— sto kg z vrečo vred. Po pošti se klajno apno posameznikom ne razpošilja, vpoštevajo se le skupne naročbe podružnic z največ 100 kg.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 1'40.

Roženo moko, izvrstno dušičnato gnojilo oddaja Slovenska kmetijska družba po 105 K za 100 kg brez vreč. To umetno gnojilo je posebno velike vrednosti za vinograde, ker se v zemlji razkaja le polagoma in deluje torej po več let. Pozivljemo vse kmetovalce, v prvi vrsti pa vinogradnike, naj si to umetno gnojilo naroče. Trosi se ga lahko vsak čas, treba ga je pa podkopati ali podorati. Vreče mora naročnik poslati.

Sladkorna pesa po K 8'— kg.

Semenska pesa. Seme izvirne severonemške rumene in rdeče Mamut krmilne pese K 24'— kg.

Vinometri, komad po 24 K.

Žveplo ventilirano, pravo siciliansko blago po 5 K kg.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 1 K kilogram.

Žveplo. Opozorimo vinogradnike, da ima podružnica Slov. kmetijske družbe v Novem mestu še nekaj žvepla prav fino zmlete kakovosti (zolfo ventilato) v zalogi. Priporočamo vinogradnikom, da se glede nakupa tega neobhodno potrebnega sredstva proti grozdni plesnobi tudi za prihodnje leto že sedaj obrnejo naravnost do imenovane podružnice.

Kmetovalci! Denarni zavodi! Gozdarske in gospodarske zadruga! Berite! Lesotrci! Berite!

A. Šivic (9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridelane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridružene tabele za določanje prostornine v oglijarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, piskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjigi proti predplačilu za ade Slov. kmet. družbe K 3'—.

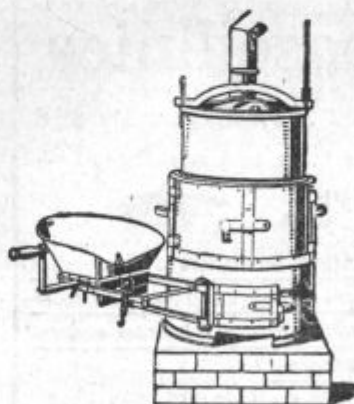
Upravništvo „Kmetovalca“ sprejema

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti »Kmetovalec«, izhaja (dvakrat mesečno) v 25 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Parilnike za krmo „Welsia“

močne in nepokončljive, vse velikosti od 60 do 600 l izdeluje samo **Reform-Werke, Wels. O. Ö.**

Nadalje specialni izdelki:
Konjske grablje, takoj dobavno.
Obračalni parilnik z ali brez naprave za žganjarstvo.
 Kotlji za kuhanje žganja.
 Kotlji za kuho in pranje.
 Patentne peči za peko in sušenje.
 Prekajevalnice.
 Gnojnične sesalke. (58)
 Pocinkani lonci in kozice.
 Mize za pranje.
 Posode in valjavnice za perila (Monga).
Ceniki na željo zastoj.

Največja slovenska hranilnica:

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

:: Ljubljana, Prešernova ulica št. 3. ::

je imela koncem l. 1918 vlog . **K 80,000.000—**, rezervnega zaklada „ **2,500.000—**.

Sprejema vloge vsak delavnik, večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

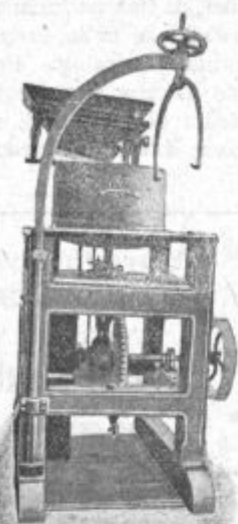
Hranilnica je pupilarno varna. (1)

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Dovoljuje posojila na zemljišča in postopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

Izdelujem kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so opremljeni s presejalniki in kamni, kojih ni treba nikoli klepati, za kar jamčim. Ti mlini meljejo vsako žito ter napravljajo lepo in okusno moko za kuho in pecivo pri samo enkratnem nasipu. Razpošiljam razne vrste **mlinske kamne** in druge potrebščine za mline

ter poljedelske stroje.

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsakomur na razpolago.

Laneno seme, suhe gobe, sveže in suho sadje, smrehove storže, kumno, janež, fižol, krompir, kostanj, ježice, želod, med, deteljno seme, oves, pšenico, malisno štupo, jajca, vinski kamen, vinske drože ter sploh vse deželne kakor gozdne pridelke kupuje

veletrgovina

ANTON ROLENC v Celju.

Istotam se dobi vsakovrstno špacerijsko blago ter deželni pridelki in žito na debelo. (77)

Pozor poljedelci!

Izdelovalci čilskega solitra — jednega od najkoristnejših umetnih gnojil — želeči, da poljedelcem kraljevstva SHS nudijo kar najboljša obveščanja in navodila o uporabi vseh vrst umetnega gnojila a posebno onega, katero je našim zemljam najpotrebnejši in to je

azotno gnojilo.

Odpri, so pd 1. junija t. l. svojo delegacijo za kraljestvo SHS.

Pisarna delegacije se nahaja v Beogradu, Resavska ulica šte. 33. in stavlja svoje usluge brezplačno na razpolago vsem poljedelcem in zahte resovanim v kraljestvu SHS. (75)

Viničar

kateri se razume na vse posle v vinogradu in v kleti, ki zna cepiti trsje in sadje se išče. Nastop službe 1. novembra. Plača po dogovoru.

Fran Hočevnar,

Perjavica, (76)

pošta in žel. post. Stenjevec pri Zagrebu.

Cementna (11)

strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri trvdki

Ivan Jelačin,

Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

(5)

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

I Samo I
za
dve kroni

pošilja

Slov. kmet. družba

.. v Ljubljani ..

ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

.. matic“ ..

ki je neobhodno potrebna vsakemu čelbarju.

= Konjske garje =
srbečico = malarijo

lahko uspešno zdravite le z mojimi prvovrstnimi, preizkušenimi, predvojnimi zdravili. — **Mazilo proti konjskim garjam** 1/2 l za 20 K. **Mast proti človeški srbečici**, 1 lonček za 6 K. **Mast za otroke proti garjam**, 1 škaticja za 2 K. **Domača mast za rane**, 1 lonček za 8 K. **Sladkorna zrna proti malariji za odrasle**, kakor tudi za otroke, 50 zrnov za 24 K. — Zavoji se zaračunavajo po nabavni ceni. Navadna in tudi vsakovrstna druga zdravila pošilja po povzetju ali proti predplačilu

lekarna

(60)

pri „Materi božji“, MR. VJ. RUBELLI, Zagreb, Prilaz 17.

Kmetijsko - gospodinjska šola v Kočevju.

Na novi kmetijski gospodinjski šoli v zavodu usmiljenih sester v Marijinem domu v Kočevju se prične prvo šolsko leto z 20. oktobrom t. l. Šola traja 10 mesev. V zavod se sprejme 15 gojenk z vso potrebno oskrbo. Prošnje za sprejem se vlagajo pri vodstvu dekliškega vzgojevališča Marijin dom v Kočevju

do 30. septembra.

Prošnji za sprejem je priložiti rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in obveznico starišev, da prevzamejo stroške šolanja. Dekleta morajo biti stara vsaj 16 let. Vsa druga pojasnila se dobe na zahtevo v zavodu.

Pozor! Pozor!
SLAMOREZNICE

mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vrtila, čistilnice, trijerji, stiskalnice za sadje in grozdje, mlinci za grozdje, decimalne tehtnice po 200 kg z uteži, kotle za žganjekuho, kljinje za slamoreznice, ročne mline za mletev moke itd. so v veliki izbiri vedno v zalogi. Drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri trvdki Zaloga poljedelskih strojev

Fran Hitti (31)

Ljubljana, Martinova cesta št. 2.